

Jag Anders Fredrik Melin, är född på Vibo ägor i Romfartuna Socken den 22 Jan. 1853.

Mina föräldrar voro, Anders Johan Melin, född i Vibo, och hustru Karolina Lundevall född i Kitslinge.

De hade Arrenderat ett $\frac{1}{2}$ hemman i Vibo men det gick bara utför, de fick löfte av Akademien att bygga sig en stuga på egendommen där jag föddes ovanskriivna datun.

De talade om för mig att den dagen var det värsta Yrväder så att de måste lindre in mig i en skinnfäll och lägga mig bak i spisen för att jag inte skulle frysa ihjäl.

I denna stuga föddes jag upp i fattigdom och elände, jag gick i skola hos en Gumma på Sösta ägor tills jag kunde A,B,C, Boken, sedan i Storskolan för en lärare som hette Fredrik Bensäll, vi var på den tiden 140 barn i den skolan men de lärde sig nog lika bra då som nu.

Men min skolmatsäck den blev så gräslig som den förekommer nu.

Det köptes för ett pund Rågmjöl för varje bakning för det var inte så att få mer, och jag måste ut i bondgårdarna och tigga Jäst, för då fanns inte Pressjäst och den jag fick var så gammal att den inte jäste utan det blev Stolbakat som det sades då.

Jag tror att det numera inte finns någon som kan förtära en sådan Brödkaka, men det gick på den tiden då Mäniskorna hade tänder, nu har de ju inga utan måste hava Löständer, och det behövdes inga andra heller då det aldrig förtärs annat än mjukt och nybakat bröd, så det var inte i min barndomstid. Om månarna när jag skulle gå till skolan så fick jag till frukost en kopp Kaffe som dom kallade det, fast det var kokat av vatten och sumpbröd, som bestod av kokt potatis sönderstött och blandat i en Rågmjöldeg med både skal och andra rester som brändes i ugnen tills det blev svart.

Sedan bröts det sönder en bit och lades i Kaffepannan, av denna tillrättning fick jag en kopp jämte en sockerbit och en bit stolbakat bröd till frukost, och sedan till matsäck till skolan, som bestod av en Fjärdedels kaka stolbakat bröd jämte en bit skinkfläsk eller tunnsmörs så kallades Amerikanskt ister. Kläderna voro också mycket dåliga, fick man någon trasa på sommaren så fick den duga på vintern, och fick man något plagg på vintern så fick den duga på sommaren.

Jag var mycket borta på sommaren och körde gödsel för det kördes aldrig ut någon gödsel på vintern på den tiden för i Byarna hade de så kallades åker om åker om varann.

Jag var i Hallsta och körde gödsel vid midsommartiden och var klädd i överklädd päls, och det retades vid mig att jag skulle taga av mig denna varma sommarutrustning, men jag bestod deras påståenden av den anledningen att jag hade så grov skjorta att jag skämdes för den.

Jag hade två skjortor som min mor hade väft till utav skaffel som hon hade skrapat i hop i Bastusvalorna, dom var så grova så att det finns ingen säxk nu för tiden som är så grov, så om jag tog skjortan och ställde den på golvet så stog den med armarna rätt ut, då är den inte så mjuk på kroppen.

Jag hade då 4 skilling om dagen men att äta sig mätt det var mycket mera värt på den tiden.

På höstrarna fick man vara borta och köra i Tröskverket vecka ut och vecka in i smörjen som stod jämt knäna, Avlöningen var 4 skilling för varje dag, detta var inte mycket att kläda sig på, men bättre så än inget och så var jag ju extra skjutspojke på Hallsta Gästgivaregård när det gällde, på en gång skjutsade jag till Hemmingsbo och det började att regna och jag var klädd i Fårskinnspäls och den blev aldeles förstörd, och när jag körde hem så tappade jag bort kärrstolen på löshästens kärra, så det har inte varit så roligt alla gånger.

För en sådan resa hade jag 12 skilling, flera gånger har jag också kört Post--dilliskensen mellan Sala och Västerås, allt har gått livat och glatt med friska tag.

(Fortsättning)

Där i mellan i synnerhet om Söndagseftermiddagarna var jag på Hallsta krogen och såg hela socknens drängar som gick i stora troppar dit för att träffas, det var ett trevligt liv, dom brottades och drog krok, och dom böt klockan och för varje gång det blev någon ofär så skulle det bestås.

Så nog har jag sett mycket och varit med om mycket i mina barndomsår, Men det var tid med alltsammans för det var inte så noga med skolgången då som nu.

Så nötte jag mig fram tills jag var elva år då blev min mor död, och då kom jag bort till en farbror i Millingby och var där som kostkäpp åt alla underlydande till den 24 Oktober 1867.

Det blev missväxtår och arbetskraften drogs in, jag flyttade då hem till min ~~far~~ Fader för någon plats fanns inte att få inte ens för bara maten, så fort jag kom hem så började jag dika åt min Farbror i Vibo, så kallades rensdiken och fick låna ett hårrep till snöre, dikena voro krokiga men han ville hava dom raka ~~melk~~ mellan krokarna, för en betalning av tre styver famn, och sedan när det frös fick jag hugga stafrom och göra Bänk till Fattigvården för 25 öre hundra som det sedan gjordes Auktion på, man måste taga 200 band till 100 ~~Bänk~~ Bänk det tror jag inte många i dessa tider vill göra för brödfödan.

Jag glömde att omtala att när jag var hemma så måste man ut i Bondgårdarna och köpa mjölk, och på den tiden låg i varje kök fullt med förbönder samt Hösäckar och Hästtäckan och mera fina saker, på morgonen måste man sopa ut allt höfrö och Hästgödsel så att dammet stod som ett moln i taket där mjölken förvarades på bräder som var lagda på kvarnstänger i bunkar och fat, och när jag kom dit och ville köpa mjölk då steg mor i gården upp på en stol och följde hela raden med ett finger i varje kopp för att undersöka vilken mjölk som var gammalast och tjockaste grädden på.

Mjölken var nog bra bara grädden kom, och jag fick en smörgås av matmor medan jag väntade på mjölken, hon tog en fjärdedels bröd och en smörklick och lade på och sedan bredde hon i kring det med tummen och det smakade bra i en tom mage, det var inte så noga då med renligheten.

I bland var jag till Brånsta och köpte mjölk, det var då en präst där som hette Sörmander, honom måste jag sjunga föroch sedan fick jag mjölk gratis och han sade åt sin hushållerska Karolina att hon skulle ge mig en smörgås och tacksam var jag för i mitt hem var det smått om smörgåsar.

År 1868 i Mars månad gick jag ut i alla gårdar och hörde efter plats och kom då till Ransta By i Kumla socken, där träffade jag en Bonde som var hos sin svärfar som hette Gelin i Bäckeby och hos honom tog jag tjänst från den 28 mars till den 24 Oktober för en lön av 15 kr, då var det inte råd att bränna ~~x~~ spolpapper som det görs nu för tiden om man skulle få skylkluten.

Jag var kvar hos samma bonde tills året därpå den 24 oktober 1869 för en lön av 30 kr, och fick arbeta både bittiga och sent på sommaren fick man nästan arbeta både dag och natt, för då skulle det mesta göras om mornarna, vi var på sommrarna i Ransta hos min husbondes svärfar som hette Hedberg och hjälpte honom att slå, vi började på Nyängen vid midnattstid första dagen och Holmkärret vid samma tid den andra dagen, och det var så sankt så att man kunde fastna kvar men det var roligt ändå och sedan blev det lika dant hemma så inte var det fråga om 8 timmars arbetsdag på den tiden 1869.

Den 1 November flyttade jag till Gesala i Romfartuna för en lön av 30 kr och en del småpersedlar var sedan kvar till hösten året därpå 1870.

För en lön av 70 kr. hos en Bonde som hette Viktor Pettersson fick jag köra ved till Västerås tre dagar i veckan och fick en betalning därstädes af 7 kr famnen, så nog är det andra tider nu när den kostar 30 kr.

Sedan flyttade jag till A. Johansson i Millingby hösten 1871 för en lön av 120 kr och var kvar hos honom följande året för en lön av 140 kr jämte fritt möte på Salbohed i 15 dagar.

A. Johansson ägde ett $\frac{1}{2}$ mantal i Millingby och Arrenderade ett $\frac{1}{2}$ mantal i Vagersta så det var mycket att göra så att det fodrades att arbeta både dag och natt för då fanns inga maskiner till något utan allt gick för hand, hur skulle det hava gått om det varit 8 timmar då som ~~det~~ är nu att arbeta på, då hade väl halva gröden fått stå ute, men så var inte tidsandan på den tiden Vi åt aftonvard klockan halv sex men var det bråttom så att Hö och Säd var torrt så var det att ut bara man fick Middagsbiten i sig och köra in vad det

var HÖ eller Säd, då var det inte tid att äta aftonvard utan då fick av matmor en sup och en smörgås som man fick äta opp då man åkte ut, för då var det att hålla på och köra in tills klockan tio och elva om kvällarna, och det var ju det bästa för Lantbrukaren för då var det torrt, tänk vilken massa det kördes in från kl, 7 på morgonen till kl, elva på kvällen på den tiden.

Min husbonde var bosatt på Akademigården i Vagersta, så nog blev det kväller innan vi kom hem.

År 1873 den 24 Oktober tog jag mig ledigt och gick och dikade på hösten så länge det gick för sig, sedan gick jag i Tomta Skog och högg slipers för tio öre styck, då skulle man fälla och tälja den på två sidor och barka den på två och hugga stafrom för en krona stafromet det blev man inte rik på.

Sedan på våren var jag med timmerkarlarna och satte upp Ladugård och Loge åt S. Myrberg i Oster Munga för en lön av två kronor per dag och höll på med detta tills jag skulle ut och göra andra årets möte, sedan detta var slut gick jag för dagpenning hos Lantbrukare C. Johansson i Brunsby för 1:50 om dagen och allt ~~fr~~ fritt tills den 1 November 1875.

Seadn tog jag plats hos Lantbrukare C, Andersson i Brunsby för en dagavlöning av 75 öre på vintern, då skulle jag sköta två par oxar och göra rent i ladu - gården varje morgon, och om kvällarna skulle jag laga redskap tills klockan var 8 och om dagarna skulle jag vara med i arbetet.

År 1876 den 1 November då var jag gift med Emma Lovisa Eriksson, som har tjänst hos Lantbrukare C. Johansson i Brunsby i 3 år för en lön av 100 kronor för varje år och fick sköta ladugården med 12 kor jämte kalvar, och all mjölk som på den tiden var hemma, och upp på väven om mornarna klockan 3 och väva tills ladugårdsdags, så nog har det varit arbetsamt för ett fruntimmer förr mot vad det är nu.

Men det har fostrats upp arbetsfolk förr i sina dar det har inte varit några Träskorshoppor då som nu.

Medan vi voro ogifta så läto vi så lin som vi gjorde i ordning och gjorde reda på sedan vi blivit gifta, och hustrun min hon köpte en garnbunt och hade en gumma att väva till lakan medan hon tjänte, och jag köpte möbler medan jag var ogift, jämte sängkläder utom ett täcke som vi hade köpt både tyg och tillbehör till som vi inte fick stickat utan vi måste låna ett sådant, men när vi kom tillsammans så hjälptes vi åt att sticka detta.

Den 1 November 1876 tog vi emot Arrendeladugården i Hallsta som C. Johansson i **Brunsbj** arrenderade som bestod av 12 kor mot ett arrende av 55 kr, med all utfodring av stråfoder samt en och en halv säck kogröpe per djur och år, detta måste min hustru sköta, jag hade en krona om dagen men då skulle jag sköta 3 hästar och ett par oxar mårnar och kvällar och gå i dagsverken om dagarna så det var att stå i på alla sätt och vis.

Jag köpte spädkalvar i Munga och Sösta, de som var störst blev gödkalvar dem mindre slaktades och kördes till Västerås, och då betalades kalvkött på den tiden med en krona för bak och 80 öre för frändel och två kronor för skinnet men jag gav inte mera än 4 kronor styck för alla kalvarna.

Gödkalvarna jämte ~~Söret~~ Smöret såldes till Västerås, köpare voro Fru Nyberg, och Fru Pettersson, och August Pettersson, och Korvsmeterskan Heller som hon kallades för.

Jag fick då för gödkalv från 2:50 till 4:50 per pund motsvarande $3\frac{1}{2}$ kg.

Priserna genom årens gång voro olika, och sedan hade vi en grissugga att hjälpa upp affärererna med som hustrun köpte medan hon tjänte.

I två år hade vi Ladugårdsarrende till den 1 November 1878.

Sedan fick C. Johansson icke innehava Arrendet på Akademigården på andra vilkor än att han skulle bebo densamma, och då fick vi lov att sluta, men vad skulle vi taga oss till, Stallkarl det ville jag inte bli, men det blev alltid någon råd, så vi fick flytta till A. Johanssons gård i Millingby och sköta hans kor fram till den 14 Mars 1879 då han skulle hålla Auktion och Arrendera ut Egen - dommen sedan var vi husvilla igen.

Men då övertog vi Soldat Hallströms nyinrättade Boställe för 125 kronor om året, men att koma dit det var värre, jag skulle göra ut dagsverkena för Soldaten medans han var på Rekrutmöte och måste därför flytta till Hallsta och bo där i

en kammare, för den nyinrättade Soldaten fick inte bort den gamla förän han fick taga vräkning på honom för att få Torpet ledigt och det tog en grundlig tid.

Jag skulle tillträda den 14 Mars 1879, men fick inte tillträda förän i maj, Sedan fick man annat att tänka på jag skulle hava något kreatur för bete hade man på Landsvägsrenarna.

Det var en Brokig blandning av allehanda djur, kor, svin, får, gäss, stallgumse, och när betet var slut så födde de sig med tjuvstreck de åt upp förböndernas hökassar, och för det fick de böta med några käppslag men sedan gick de till en annan gård, för gummsar och kor var lika kloka som förbönderna på den tiden. Vår första Son Johan Verner föddes den 14 Juni 1879, Död den 9 Aprill 1881. Våren 1879 då jag tillträdde Soldat~~toppet~~ då skulle vi hava någon ko, men vad skulle vi köpa för när vi inte hade några pengar, men så fick jag köpa en ko av min sväger och fick bli skyldig för den tills jag kunde betala den, så det gick det också.

Jag gick i Akademiskogen 1880 på vintern och täljde Kronbjälkar för 1:50. per dag, detta var inte något bra arbete de var 40 fot långa och skulle vara 12 tums fyrkant i topp, så det var stränga dagsverken, det var en som hette Bil- Pelle som var bas.

Seadn på våren gick jag och högg stafrom utav skatar och bangar för 1:50 ~~per dag~~ per stafrom, det gick bra så jag högg två Stafrom om dagen och det var en stor förtjänst på den tiden.

På sommaren gick jag och timra vi satte upp en Ladugård åt Larsson i Råby för en avlöning av 1:50 per dag, och sedan skulle jag om kvällarna sköta jorden, det var 4 Tunmland till Knektbostället.

År 1881 var det att fortsätta i skogen tills på våren då började jag timra i Backa i Tillberga, det avr en som hette Brunsberg som hade en Byggning på Ackord av Tunberg i Mälby, jag fick då en krona om dagen och fick draga iväg så långt med matsäck och sängkläder för veckan, Min hustru hon fick vara hemma och sköta vår första Son som dog ett och ett halft år gammal.

Kon som jag köpte av min sväger den blev så ofärdig så att jag måste lejda en slaktare som hette Söderberg, vi var till Västerås och skulle sälja köttet men det var så magert så vi vart inte av med en bit annat än skinnet, köttet fick vi taga hem och truga bort det för några ören.

Så ropade jag in en ko på Auktion efter Skollärare Jönsson för 75:- och sedan var jag till Norrby Socken och köpte mig en ko till för 100:- så då hade jag två kor, men det varade inte så länge utan jag måste avliva den som jag köpte på Jönssons Auktion, den var så gammal så att hon inte födde sig, och fick då för den 40:- så det var en dålig affär.

Sedan köpte jag en ko av Carl Jönssons änka i Tösta för 100:- för både ko och kalv hon hade burit för 14 dagar sen, men så fort jag fick hem dem så dog kalven som jag ämnade att lägga på för det var en kviga.

Nog såg det svårt ut att taga sig fram, men friskt humör gör mycket till saken. Ja arbeten hade vi både sommar och vinter, Jag var i Vallrum och byggde upp ett såghus, och på vintern var jag och två till i Akademiskogen och sågade timmer som var så grova som metern vid roten, och fick på den tiden 5 öre per stock, och täljde Kronbjälkar som var 40 fot långa och skulle vara 12 tum i toppen utann valkant, det var nog fint att vända den i djup snö, det var att hugga i Storändan då de var krokiga och fick för det 1:50- per dag, och Stafrom för resten för 75 öre.

Sedan på sommaren Byggde jag ett stall i Vibo som jag hade på Ackord af 300:- Så byggde jag med hjälp en ny Handelsbod i Brånsta, och gick i Abylund med reparationsarbete för 1:50- per dag.

Jag började klockan 5 på morgonen och slutade klockan 8 på kvällen, och sedan sköta 4 tunmland åker på kvällar och nätter, och hustrun om dagarna då det var Bärgningstid, och väva långa väver för opartiska personer mot betalning.

År 1882 föddes vår andra Son den 26 Februari Karl Fredrik.

År 1884 den 14 Mars tog jag Torpet Lötfallet under Abylund av en Torpare som hette Stenberg, och fick betala afträde för han köpte ett eget ställe, då fick jag mycket att fundera på, han skulle hava 100:- i avträde, men vad skulle jag taga dem men det gick det också, jag fick låna utav en Lantbrukare Pettersson i Hallsta på tre månader, och då tog jag och min hustru en av våra kor och sålde

den på en Månadsmarknad på Gammla Kreatursbacken i Västerås och fick 100:- för den och kunde betala det jag var skyldig i rättan tid.

Det var det värsta väder den dagen, det snöade och regnade så att hustrun måste låna ett par strumpor för att ombyta och sedan reisa hem med tunna sura kläder i 2 mil efter en gammal märr som jag köpte av min Farbror i Vibo för ett hundra kronor som jag skulle betala på hösten, då hade jag bara en ko, men då ~~var~~ var jag till en Auktion i Sösta och ropade in en för 100:- sedan hade jag två. Arrendet för Torpet var 105:- och då skulle jag köra ifrån grustag 100 lass grus varje år och köra ikring den på Åbylunds Vägloft tills ordinarie vägsyn.

Arealen till Torpet var 10 tunland uten bete, och sedan hade jag 4 tunland för 40:- av Väster- Munga för varje år, så nog var det mycket att arbeta på all den stund jag hade Fjärdingsmannatjänst, men den sysslan måste jag uträtta på kvällar och Söndagar, det kom ifrån Länsman varje vecka stora brev vilka jag skulle uträtta med det första så nog hade jag fullt arbete.

Hustrun hon arbetade med djuren i Ladugården, och skötte hushållet och vävde till husets behov, samt långa sommarkläningar åt ungdommen mot betalning för att få inkomst så mycket som möjligt.

~~1885~~ 1885 den 29 Mars föddes vår tredje Son Johan Verner.

Sedan måste jag taga en Drängpojke för att klara mig med alltsammans, sedan när Sonen blev något år så hade jag inte dräng för det behövdes inte, utan min hustru hjälpte mig på sommaren då vi skulle bärga skörden, vi fick taga bænner på ryggen till ägorna och plasera dem i en höttapp eller några sädesband där de fick re sig bäst de ville.

Jag fick Bäckslag i Åbylund till hälften, jag fick bärga ~~alltsammans~~ alltsammans och köra ~~hem~~ hem hälften till Åbylund så att det sämsta blev det som jag fick, det var inte så roligt somliga år då det var säd på skifterna, då fick mor och jag bära ihop volmarna på Höflar fram till väg, detta var inte så lätt gjort i sneda Bäckvinklar och sedan räknade Gården av vad de skulle hava,

Det var mycket arbete men det var det samma bara vi fick foder att föda upp djur för det var det bästa som mor var intresserad av, Mjölken den bar vi till Brunsby.

Märren som jag köpte den blev så gammal så hon inte kunde föda sig utan jag måste sälja den i Västerås till en Slaktare och fick 20:- och då blev jag utan och inga pengar att köpa en ny för, men lyckan var med mig, det var en Grenadjär som hette Österberg som ropade in en märr på Auktion på Hallsta Gästgivaregård då Myrberg slutade, den fick jag låna till mina körslor mot att föda henne tills han skulle gifta sig och taga emot Torpet, och det blev inte längre än till våren då han tog den åter, så då var jag utan dragare igen, och samma frl som förut, jag hade vilja men att köpa en dragare de var värre då jag inte hade något att köpa för.

Så blev det Auktion i Lånsta i Kila Socken och dit gick jag och ropade in en Häst, men då blev jag inte betrodd då var det goda vänner som sade till Auktionsroparen att det svarar vi för, och jag fick taga Hästen den kostade 250:- så var den affären avgjord, men denna Häst den varade inte så länge, när jag hade haft den i två år blev den så ofärdig i sina ben så att han inte kunde gå ur fläcken fast jag sökte Vetrinär men den blev inte bättre utan jag måste sälja den till en slaktare för en summa av 50:-, då var det inte så roligt för hustrun min hon grät och tyckte att det var bäst att sluta med Jordbruket då det gick så emot att bjuda till då vi fick ligga i båda två, hon sade att det var bättre att taga stallplats, men jag hade ett friskt humör och sade till min hustru så länge vi har hälsa och krafter så skall vi nog fortsätta att försöka om det inte skall bli bättre iframtiden.

Häst var jag iallafall utan, min hustru var till Hallsta och träffade en Bonde som var hemma där och hette K. Gustavsson, han sade till henne att fort gå hem och säga till mig att gå dit och titta på en märr som en Bonde i från Fläckebo som vilade där, han skulle till Västerås Hästmarknad med den, men om han sålde den eller åkte hem det viste jag inte, men han kom tillbaka och ~~vilade hos~~ vilade hos Gustavssons i Halsta och hade inte sållt den, jag kom dit och såg på märren och köpte den för 250:- hon var 4 år, fast hon var livlig att köra, 100:- betalade jag medesamma och tog en Revers på 150:- som jag skulle betala påföljande Vintermarknad i Sala som jag också gjorde, och den slapp jag skriva

(Fort)

på, nog såg det svårt ut i bland men som jag och min hustru inte hade fått något av våra föräldrar så har det gått ett trappsteg framåt fast det har sett svårt ut.

Jag hade min svärmor i många år och det var en god hjälp för hon skötte barnen då vi var ute i arbete, men hon dog snart, och sedan fick vi tag i en flicka till hjälp, hon skulle gå och läsa men var så gott som naken så att hustrun min måste rusta upp henne om hon skulle kunna vistas bland kamrater, och tiden gick och vi fick lite mera djur och jag funderade om vi skulle ha ett lite större Lantbruk, och jag talade med Pastor Bergström om hans brukare skulle sluta, men det visste han inte, men tiderna äro ombytta så en vacker dag kom Pastor Bergström hem till min hustru och talade om att hans brukare skulle sluta och jag skulle få taga emot, jag var inte hemma utan jag var ute i Socknen angående Fjärdingsmannesysslan men min hustru sade till honom att han kunde träffa mig i Handelsboden i kväll som han också gjorde, då sade han nu kan Melin få bruke åt mig för den nuvarande skall sluta, så följ med mig hem så ska vi ta oss en kaffehalva och resonera om Arrendet.

Och vi kom överens med saken det var en Måndag han ville att vi skulle skriva Arrendekontraktet dagen efter, men jag ville hava en betänketid men på Onsdag då kommer jag över.

Jag var till Johanssons i Hallsta och bad honom följa med mig till Brånsta och skriva Arrendekontrakt med Pastor Bergström vilket också skedde, och Arrendet blev följande vid den tid som han innehåller bostället skall brukaren vid varje år följande i Kontrakt för 475:- och 6 liter mjölk varje dag och föda två får och dessutom vinter och sommar gödsla köra och sätta två tunnor Potatis och hugga 12 famnar ved och köra hem i från skogen och skjutsa till Kyrkan varje Söndag och svara för vad synen vid Ekonomiska ärenden vid Boställets bestämda brister och alla utskyllder för Gården.

Tillträdesdagen var den 14 Mars 1893, jag måste till Abylunds Gård om jag fick avlämna Torpet, ja om jag fick en Godkänd person så var det inget hinder. Det var en som hette Gustavsson som blev Godkänd, och jag fick 100:- i avträde. Jag hade då varit där i 9 år och i dessa har jag kört till Abylunds Vägloft 900 lass grus och kört i kring det till vägsynen, men på dessa år har vi fått en stor förmögenhet, vi hade 4 kor och en betäckt kviga, en märr med fåle i första året så vi hade något för allt arbete.

Samma månad som jag skulle tillträda den 9 Mars höll Prosten och Arrendatorn Auktion och då ropade jag in tre kor och några redskap, den dagen var det ett förfärligt yrväder så det var inte gott att komma hem, men annat väder blev det den 19 Mars då blev det töväder då vi skulle flytta så att vi kunde sjunka i vatten och smörja det var en stuga eftr vägen som vi skulle bo i men ingen skulle numera kunna bo i dessa rum, den så kallades kammaren var så usel som det sämsta uthus, vi bar in våra så kallades möbler i köket och djuren till ladugården och Prästen han skulle värma rummen då vi skulle komma, han satt i kammaren och elda och såg ut som en rökt fläskskinka för det kunde inte eldas när det var fullt i alla rökgångar så all röken kom in. Och när vi kom dit var det mycket att göra. Jag Ackorderade med en före detta Grenadjär som hette Alund, han gick i mitt arbete sedan i 8 år för en dagpenning av 75 öre och maten året om.

Sedan måste vi till skogen och hugga Stafrom åt Prästen, och till mitt behov av S Stängningsvirke, samt sågtimmer och långtimmer deis till att reparera mitt boningshus som var aldeles förfallet samt till uthus, ty det fanns inte en brädlapp så stor som en mjölkpall, den bostad som jag bodde i som var så förfallen den rustade vi skjälva på stunder och regnvädersdagar så vi kunde vara där. Det var mycket att göra, vi måste riva ut i kammaren, både golv och narar och gräva ut jorden för det fanns inte någon träspånt utan golvet låg på jorden, så lade vi in ett nytt golv med torrt virke som jag bytte vid sågen, sedan sågade vi större fönster och nya lister sedan bjälkarna höjdes och panelen underspikades och väggarna diktades och rappades.

För att röken skulle gå ut i kakelugnen måste den repareras, sedan i allt elände var det spilor på ytteraket som brandsynen dömde ut så att jag måste köpa tak-tegel och lägga på, men allt detta blev färdigt till hösten, men det var att passa på vid alla lämpliga tillfällen för Jordbruket måste skötas först, Hustrun och Jungfrun de fick sköta djuren, men det var värst på vintrarna för vattnet

blev slut i Ladugården, då måste djuren släppas ut till brunnen och det var inte så roligt alla dagar då det var yrväder så att dom inte såg varken brunn eller driksho, att fodra och mjölka det var en smal sak, och sedan skulle den bäras in och separeras, och sedan bäras åter till liv och gödkalvar, och så skulle hushållet skötas dess emellan, och varje Torsdag på sommaren skulle grädden kärnas och ~~smö~~ smöret skulle på Fredagen arbetas så att det skulle vara klart att lämna till kunder i Västerås på Lördagar, så nog räckte arbetet till för ett fruntimmer på den tiden, men det var dem ingenting omöjligt.

På våren sade hustrun min, att nu ska vi köpa Garn för nu skall jag väva till oss alla till kläder ,m.m.

För att när tiden för grödan som skall bärgas då måste vi ut på ägorna då hinner vi inte med något annat. Hustrun min var kunnig i sitt arbete både utomhus och inomhus som fodrades på en Bondgård.

Ja nu är Maj månad inne, och det skall sås men jag har bara en dragare på ett halft hemman, men vad skulle jag få några sådana då jag inte hade medel att betala ~~na~~ med, men rädlös duger inte.

Jag såg i Tidningen att Notarie Rudbergs skulle hålla Auktion på Oxar så jag gick till Västerås och ropade in ett par och dom kostade 400:- och så var jag åstad och köpte ett par tömmar och satte på dem och sedan körde jag gladeligen hem och lånade ett Ok och lite redskap, och så började vi att reda till vårbruket, Jag köpte 19 säckar Havre och sådde, men när den kom upp fick jag se vilken gröda det skulle bli, för tistel och kvicktåg tog ut sin rätt så säden blev dålig och gårdens jord har haft tyvfen i många år, som det såg ut var jorden försumpad av vatten,men årets träda den körde vi grundligt, men vi hant inte på våren hugga något gårdsel så vi kunde täckdika,men i framtiden skall jag Täckdika bara vi på vintern får hugga Gårdsel och ris och köra hem. Så kom vi till bärgningstiden, Höet blev 30 enbetslass, och av Havren blev det 90 säckar, och rågen och vetet räckte till husbehov, allt detta avbärgades med Liar och Härrvar, det gjorde vi i många år utan maskiner, det gick efter den gamla tiden, för vi hade inte råd att skaffa maskiner.

Men på Hösten då allt skulle betalas då såg det inte så roligt ut, jag tänkte det skulle gå som folket sade till mig,att ett så stort Arrende kan du inte betala, har du en rock då du börjar så sade de att jag skulle vara utan när jag slutade, detta var väl inte glädjande för framtiden, men detta fäste jag mig inte vid utan jag skaffade ett par Borgensmän till ett Lån i Länsbanken i Västerås, och det blev beviljat och jag tog ett så stort lån så att jag kunde betala det jag var skyldig.

År 1893 i December avslutade jag Fjärdingsmannatjänsten, för det var inte mycket att förkasta, för jag fick bara 100:- om året, men jag hade haft det i elva år så nu är jag ledig ifrån denna hundsyssla, för att i stället arbeta på jorden somrarna och hugga i skogen på vintern, och att få hem ved och Gårdsel och ris till täckdikning och Reparationsvirke för Gården.

Skogen till Gården var på den tiden dåligt skött, allt torrt och vindfällan var kvar i skogen och det fick jag köpa för billigt pris, men då skulle jag taga den både buskar och det som var torrt och halvruddet så att skogen skulle bli ren, och vi högg och körde ihop det i bryggor i skogen och jag hade en person som högg upp det i Stafrom för 75 öre Stafromet.

Påföljande vinter måste jag kritsa bort det för gott pris, och det blev inte mycket mer än för inköp och arbetskostnader men det blev alltid något.

Sedan på alla dessa tio Arrendeår som jag hade av Pastor Bergström var det inte annat än att på vintrarna hugga Täckdikningsgårdsel och få hem allt bränsle samt allt som skulle vara till Reparationer för Gårdens behov.

1903 på våren flyttade Pastor Bergström till Kyrkoherde Forsberg, då fick jag ett Arrende av Konsoriet på ett år för en summa av 350:- och då fick jag bebo Stora Mangårdsbyggnaden, men det gick inte så länge förän det blev Präster där igen, och jag måste flytta ner i drängstugan igen, så det blev svårt att flytta tillbaka igen, sedan på eftersommaren blev det Auktion på Arrendebostället både i Västerås och Brånsta samma dag, Jag var i Västerås och hade ombud hemma, jag inropade Arrendet på Bostället till 1920, för en Arrendesumma av 54 Hektoliter Råg, och korn, samt 50:- i ~~stöd~~ stödpengar till varje Arrendeår, och

(Fort)

det blev Godkänt, hemma fanns det ingen spekulant så det var inte svårt att vara ombud.

1904 på våren flyttade vi till Drängstugan, och då blev hustrun min lessen, och det var nog svårt då vi hade skaffat mera möbler, så dessa måste vi ställa upp på Boställets vind.

Det var skogslott vid Bostället som skulle säljas och jag sade till min hustru att jag skulle köpa den och bygga mig en stuga som vi får rum i vilket också skedde, jag byggde i ett stenröse så vi sprängde både natt och dag nästan, det blev sten till både sockel och understen, när det var färdigt på hösten var vi till skogen för att hugga till Gårdens behov först, och sedan hugga ner den köpta skogslotten och köra hem allt långtimmer och sågtimmer till sägen till virke hemma.

På våren 1905 bilade vi sedan själva allt långtimmer, och sedan talade jag med en Byggnästare som satte upp Byggnaden för en summa av 425:- och sedan var det att köpa tak och murtegel.

Snickaremästare Fredriksson i Kärplinge gjorde alla fönster och dörrar och veranda, golv och panel gjorde vi själva, till hjälp att betala sålde jag en Unghäst som jag fick 500:- för, Rappning och Rödfärgning gjorde vi själva, sedan kom Målare Andersson i från Fläckebo och Målade och Tapetserade.

Sedan på Hösten 1905 flyttade vi in i vår nya villa och min hustru tyckte att det var bra men hon sade att vi bygger så att vi blir av med allt som vi har arbetat för, då sade jag att vi har ingenting haft då kan vi ingenting förlora. Sedan fick jag vara ifred några år och sköta Lantbruket och djuren, men det blev snart myror i huvudet igen, Jag hade en Son som var gift och bodde i Västerås och arbetade på ett gjuteri, men han trivdes inte i Staden, utan han ville helst arbeta i Jordbruket.

Det var veckan före Jul som jag åkte med Engström i Tösta till Staden, och när vi åkte så talade jag om att om det finns något ställe att Arrendera eller köpa så att Verner kunde komma i från staden, då sade Engström som jag åkte med, du får köpa min Gård, du får den för 12000:-, det var på en Lördag, jag sade att jag kommer igen i morgon, och då ska vi gå och se på Skogen som vi också gjorde, och sedan till hans hem och spisade middag och då frågade jag honom om han stod för vad han sagt mig.

Han skulle ha 13 000. och att pruta det gick inte.

Egendommens Areal i sin helhet är , Akerjorden är på 40 Tunland i ett Skifte, Skogen är på över 50 Tunland, men alla hus äro fallfärdiga, och för alltsammans ville han ha 13 000:-

Jag gick hem och rådfrågade dem hur jag skulle göra, köpa eller inte, mor hon tyckte det vore bra om Sonen kunde komma ifrån staden, Jag gick tillbaka till Engström och sade att jag skulle köpa Egendommen, men det var så nära Jul Helgen så vi for till Västerås dom första dagarna påföljande år och har Utterström med oss vilket också skedde och skrev köpekontrakt och alla punkter angående betalningen.

1909. den 14 Mars tillträdde jag Tösta 10/29 Mantal med allt som där tillhör.

I Mars samma månad flyttade vår Son dit ifrån Västerås, vi arbetade med båda Gårdarna i sambruk i tre år, och samma år som jag köpte köpte Egendommen fick jag bygga ny Loge för den gamla rasade omkull, jag fick timmer och bräder i köpet så att jag kunde bygga medesamma.

Ar 1911 byggde jag en ny Ladugård och stall och svinhus och sementat i stillbord och rännor och drickskoppar, det var märkvärdigt att vi inte undersökte om det fanns vatten, utan vi slog bara ner fem meter rör för ändan av stillbordet och det blev så mycket vatten så att man kunde pumpa både dag och natt och det räckte till allt.

När allt detta var byggt och ordnat så fick jag samla mina tankar till 1913, detta år den 14 Mars, tog min yngste Son Verner min Egendom i Tösta på Arrende, så att vi fick sköta själva i Brånsta, men det var mer än detta, det kom mera i huvudet jag hade all husväta på Arrende på bostället och alla uthus voro nedruttna men jag väntade att det skulle bli Ekonomisyn på eftersommaren, så jag åkte till Västerås och talade med en Kronfogde Lange om inte synmannen hade rätt att dömma bort de ruttna husen, han såg i den förordningen i saken och ringde till en

Blad. 9.

Notarie på Kronokontoret och de kom överens om att synaren hade rätt att dömma ut husen, sedan på eftersommaren blev det syn och jag företedde en Ritning och virkesförteckning som av synen blev Godkänd och de gamla husen utdömda, sedan fick jag lov att hava avskrift av synprotokollet för att förete Jägmästaren Fåreus för att få ansökan till höga vedebörande för att få virke stämplat på Skogen till alla Byggnader, sedan på Hösten fick jag köra sten till undergrund och kila gråsten till Sockel.

Ar 1914 så fort det blev slut på Helgen så var det till att börja i Skogen och hugga långtimmer och köra hem och sågtimmer till sågen och alla skatar hem till bränsle för gårdens behov, Sedan på våren lades Sockeln till huset jämte Stillbord och sedan köra in fyllning och sedan var det timmermän som byggde upp den nya Ladugården träfärdigt, sedan köpte jag 80 säckar cement till golv och stillbord med vattenreservoar och drickskoppar.

Av cement som jag köpte fick jag 50 st timmerträd, men det var inte mycket att få för dom har nog växt sedan Adam och Eva slutade i Paradiset, då vi fällde dem rasade dom sönder för dom var aldeles genomruttna, det hade varit bättre om den som stämplade hade varit djurvän hade han nog låtit dom stå till näste åt Grön-gölingen och Hackspetten, somliga såg ju ut att vara bra men dom var bruna i halva trädet och dom gick ju inte att sälja så det var en dålig affär.

Sedan på Hösten flyttade vi in alla djur i både stall och ladugård, vattenledning gjordes i från två brunnar, och sedan var Ladugård och Stall färdigt, min hustru och jungfru dom jublade när dom kom dit för att sköta djuren, för det var alltid fruntimmerens sak att göra på den tiden.

1915, byggde jag Logen med södra gaveln av ladugården i vinkel stor och prächtig med vagnslider, jag hade samma timmermän som förut, allt nybygge av båda husen kostade 1000:- utom sockel och cementering också det en bra slant.

De halvruttna husen fick jag av synrätten med skyldighet att jag skulle lägga nytt Tegel på Loge och Ladugård vilket också gjordes, allt detta har jag verkställt utan någon ersättning.

~~1916 på våren så gjorde jag~~

1916 på våren så gjorde jag Auktion och överlät Arrendet åt min Son Karl som skulle bli Arrendator då han Gifte sig, han har arbetat vid hemmet i hela sitt liv, och varit skötsam och arbetsamm både bitti och sent varför mor och jag önskar honom Lycka och Välsingnelse av hans företagande.

Ar 1917 så byggde jag matbo och vagnslider och hönshus och spannmålsbotten över det hela åt Verner i Tösta, och samma år betalade jag resten av Egendommen som jag köpte, så det är inte mer än 4.500:- kvar och det har Länsbanken inteckning som säkerhet, sedan fick jag lugn och ro i ett år.

1919 på våren var det att köra sten och timmer för då byggde jag drängstuga och Brygghus och slöjdbo och vedlider, samma år blev det syn i Brånsta och det blev ingen anmärkning när allt var verkställt sedan föregående syn, samma dag gjorde synrätten och Bostadsnämnden ett nytt Arrende på ~~7~~ 7 år för Arrendet utgick 1920, och jag tog Arrende på nytt fast det skulle bli en stor summa av 1.100:- per år.

1919 på Hösten blev det mer att göra, vi måste taga ut till sockel och understen och köra hem på vintern jämte allt trävirke.

1920 på våren hade jag stenarbetare som lade grunden till Mangårdsbyggnaden i Tösta för den gamla var så rutten så att snödrivorna blev lika stora inne som ute, det var dyra tider men det måste ske, så fort grunden var lagd sade jag till en träkunnig Byggmästare och han och jag vi byggde upp Mangårdsbyggnaden med tak samt panel och golv och veranda och köksfarstu och så bonade vi om två rum så att Verner och Hulda kunde flytta in på Hösten, alla fönster och dörrar var det en snickare som gjorde.

1921 blev Byggnaden fullt färdig och kostade då 9.000:- utom trävirke som jag ~~hade själv~~ hade själv, men den avlöningen fick jag taga i Bomans vedtrave, då sade jag till mor nu ska vi slå oss till ro, men det blev inte så länge.

De Året då spanskan gick då skulle mor följa min sonhustru Eilen till Ladugården och se på djuren som hon har skött i hela sin tid, då sparkade en ko av ett ben på mor så att jag fick skjutsa henne till Västerås Lessarett och där fick ingen gå in på den tid hon låg där, på Hösten fick hon på min sonhustrus begäran komma

(Fort)

Blad. 10.

hem veckan före Jul, och hon låg i tre veckor och sedan skulle Gipsbandet klippas upp men då var hon så sjuk så att jag inte kunde köra henne till Västerås utan jag måste ta ut en Läkare som gjorde det och det kostade 40:- men det kunde jag nog ha gjort själv för det var en smal sak, men dålig blev hon sedan återstående tider.

1926, blev det syn på Bostället och Bostadsnämnden tillsatte ett nytt Arrende med närmare 900:- jämte husväta till 1940.

År 1930. den 8 Juni avled min hustru, sedan blev jag ensam och jag överlämnade Arrendekontraktet till min Son Karl och fick maten av honom mot ersättning och bodde i min villa.

På vårarna hjälpte jag min Son med vässning av stör och barkning av stänger, och sågade på klinga allt bränsle som utstämpplats till Gården, och det skall jag göra så länge jag orkar för jag har sagt till dem att om jag säger av mig en hand eller ett finger så gör det mig detsamma som är gammal, bara de unga får ha sina händer kvar.

Jag har varit nära en gång, det var två fingrar som blev trasiga men det lappade en Läkare ihop, men det var en varning att vara vaken, och sedan var jag med och klöv all småved och stackade.

Sedan stänger jag och lagar all hängnad, och sköter mina Frukträd, på sommaren då hjälper jag till med skörden det jag kan göra, på Hösten då matar jag Trösk-verket på Gården, och sedan börjar jag klippa enbuskar i Beteshagen så att det skall bliva bete åt djuren, föreliden vår sågade jag av för hand även 80 meter ved det gick inte så fort men det gick ändå, det var Brygga förstäss.

Nu slutar jag min Levnadsbeskrivning, och tackar Gud för Hällsa och alla Sinnen.

S L U T.

Lantbrukaren och Fjärdingsmannen och Auktionsroparen och Byggmästaren och Nämndemannen. Anders Fredrik Melin avled den 4 Mars 1940. 87 år gammal.

Denna Skildring är Tolkad och Renskriven av Son Sonen Karl Anders. 1971.